

izhaja vsakega 7., 15., 22. in 30. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Karla Marksa trg 2. — Na ročnina znaša mesečno Din 4.—

LETO II.

LJUBLJANA, sobota, 22. septembra 1923.

Štev. 35.

Rudarska stavka po 8. tednih nasilno udušena.

Obsedno stanje v revirjih. — 118 zapornikov zaprtih. — Zatvoritev Zveze rudarskih delavcev, mladinskega društva »Vesne« in Gospodarske zadruge. — Radikali (Štefanovič) spasilci Trboveljske družbe. — Peklenski stroji, bombe, dinamit, atentati, revolucija itd. — 600 odpuščenih. — Nad 1000 poslanih na »dopust«.

Boj 10.000 slovenskih rudarjev je bil po osmih tednih najljubejše borbe nasilno udušen. Mesto kruha, mestoboljšanja gmojnega stanja, je radikalna vlada dala rudarjem zapore in bajonete.

Le nadčloveški potrpežljivosti in železni disciplini rudarjev, se je zahvaliti, da izzivanje in provokacije orožništva in političnih oblasti niso izzvale krvavih incidentov in pobojev, katere je orožništvo provociralo.

Brez dvoma niso oblasti in orožništvo še nikdar tako brezobzirno in tako tendenciozno gazila državljske pravice in obstoječe zakone, kot zadnja dva tedna rudarske stavke. Jasnejše radikalna vlada in radikalna stranka niso mogle pokazati, da jim ni mar za usodo 40.000 ljudi, če jih je treba žrtvovati v žrelo kapitalistom, ki znajo ceniti take usluge.

Zadnja dva meseca je v revirjih fakično vladalo obsedno stanje. Teror, ki ki se je začel že tretji teden stavke, se je stopnjeval in dosegel v osmem tednu stavke svoj višek. Rudarje se je aretiralo in zapiralo v masah, tako da so litijski in celjski zapori prenapolnjeni. Ne samo rudarje, tudi žene rudarjev se je zapiralo in to matere 5, 6 in celo 7 otrok, ki so ostali doma brez očeta in matere, prepuščeni samim sebi in orožniški »ljubeznjivosti«.

V Litiji sedite dve rudarski ženi že 14 dni v temnici, ker ni prostora v navadnih celicah. Z jejniki se postopa skrajno slabo. Ker jih je skupno okoli 150, jejniki nimajo hrane in jim dajejo občutno zmanjšane porcije hrane.

V revirjih so orožniki razganjali rudarje, če so trije stali skupaj na cesti, že so jih začeli obdelavati orožniki s puškinimi kopiti, še celo stanovalci ene hiše se niso smeli sestati pred hišo.

Ker ni pomagala arelacija vseh funkcionarjev ZRD in zapornikov, so zaprli pisarne in zapečatili prostore. V Zagorju so zaprli poleg ZRD celo mladinsko društvo »Vesno« in gospodarsko zadruge. Pri vsakem, ki je bil aretirani, so posebno iskali denarja in skupno zaplenili nad 36.000 dinarjev, namenjenih za podporo stavkujočim in aretiranim.

Radikali, ki so kot stranka med stavko hinavsko zavijali oči, da hočejo pomagati rudarjem, so kot vlada brezobzirno s silo nastopali proti rudarjem.

Končno so tudi kot stranka nastopili, sklicali so shod in ga pustili razgnati.

Potem so na svojem sestanku sklenili »Vsi na delo« in to razglasili kot sklep stavkovnega odbora. Tako so z lažjo prevarali mnogo zavednih rudarjev, da so se povrnili v odločilnem trenutku na delo. S svojim »shodom«, katerega so si pustili razgnati in s pozivom na delo, so napravili trboveljski družbi največjo uslugo in radikalne »Jutranje Novosti« bodo z »hvaležnosjo« trb. družbe še nekaj časa izhajale kot dnevnik.

Da se pollačni stavka rudarjev je bil insceniran dinamični atentat na trboveljsko električno centralo. Ker se je po 3 tednih izkazala nedolžnost rudarjev, je bil insceniran ponovno atentat na ravnatelja Pauerja v Trbovljah in ravnatelja Drolca v Hrašniku. Zapiralo se je rudarjev v obeh slučajih in škodo imajo v obeh slučajih rudarji, torej ni težko uganiti, kdo inscenira »atentate«, peklenke stroje itd. Ko so bili razvešeni letaki NDSJ proti Orjuni, so orožniki bili mnenja, da je to pričetek revolucije in vkljud, da so letaki cenzurirani, so zopet romali rudarji v zapore. Ni prostora, da bi v eni številki omenjali vsa protizakonita nasilstva, katere so se vršila in se še vršijo nad rudarji.

Stavka je bila nasilno udušena in v ponedeljek 17. so se po 44 dnevnem štrajku rudarji povrnili na delo. Trboveljska družba in nje ravnatelj avstrijski generalstabni oficir Skubic je odpuštil vse funkcionarje ZRD in vse zapornike. Skupaj je odpuščenih nad 600 rudarjev. V Zagorju in Hrašniku je pa poslanih na brezplačen in nedoločen »dopust« nad 1000 rudarjev. Proti takim protizakonitostim radikalni seveda ne nastopijo, ker za kapitalista zakoni ne veljajo. Nasilje rodi odpor. Generalstaber Skubic naj si zapomni, da je za Brest Litovskem sledil polom Avstrije in za nasilno udušeno rudarsko stavko bo prišel polom. Rudarji niso premagani, lačni želodci niso nasičeni. Že pred stavko napet lok ste še bolj napeli in prodorna moč izstreljene puščice bo ob svojem času silnejša. In temu času smo vsak dan bližje, tega se zavedajo vsi rudarji, zato ne bodo klonili duhom, ampak še lesneje bodo strnili svoje vrste, da bodo vstali močnejši in silnejši ko pride iz vzhoda solnce osvobojenja in ko napoči ura obračuna.

Jačajmo in krepimo naše bojne vrste.

Dol z fašisti, dol z Orjuno! Branimo se!

V našem časopisu, v Strokovni Borbi, Glasu Svobode, kakor tudi v Proletarski Mladini se že mesece in mesece resno opozarja naše delavstvo na pretečo nevarnost fašizma. Vendar se doslej mase delavstva niso dovolj zavedale te velike nevarnosti in niso podvzele vseh potrebnih protikrepev, da bi se ubranile one žalostne usode, ki je doletela italijanski proletarijat. Zato je nujna potreba, da danes ponovno resno apeliramo na delavstvo: **Branite se pred fašisti!** Fašizem ni pojav stopnjevanega nacionalizma, ampak le orodje in sredstvo kapitalistov, ki so fašiste ustanovili in jih tudi financirajo, ker so fašistične bande sigurnejši zaščitnik kapitalizma, kot vojaštvo, ki postaja vedno bolj revolucionarno in za kapitaliste nesigurno in nezanesljivo.

Kapitalizem je mednarodni in o njegovi dobri mednarodni organizaciji nam priča ustanovljanje fašizma po vseh kapitalističnih državah, ki čutiljo bližajočo se nevinoto socialne revolucije. V Italiji je Mussolini ustanovil fašiste in z njihovo pomočjo požgal delavske domove, delavske liskarne, moral zavedne delavce in končno se polastil vlade. V Nemčiji in Nemški Avstriji se fašisti imenujejo Hacken Kreutzler-ji, v Ameriki se zbirajo pod imenom Ku Klux Klan, na Angleškem pa vlada ustanavlja posebno milico, v katero se sprejemajo le izbrani državljani, sinovi bogatih in premožnih buržujev. Delavci ali sploh proletarci nimajo pristopa v to milico. Buržuazne vlade povsod fašiste oborožujejo. Mussolini javno, na Nemškem, kjer so močni komunisti tajno in Ku Klux Klan v Ameriki je tudi dobro oborožen. Fašistno gibanje se povsod skriva pod krinko nacionalizma, ker nacionalizem je za kapitaliste še danes po svetovni vojni najboljšo sredstvo za varanje mas. »Za nacijo«, »za narod« vpijejo fašisti, ko koljejo delavce, za »veliko Italijo« so kričali fašisti, ko so zažigali delavske domove, razbijali delavske tiskarne in prostore strokovnih organizacij. Fašizem so si ustanovili kapitalisti za svoje najzvestejšo lajbgardo, in fašisti so najzagrizenejši zaščitniki svojih kapitalistov.

Pri nas v SHS imamo tri buržuazije in vsaka ima svojo fašistično lajbgardo. Srbska buržuazija ima svoje fašiste pod imenom Srnao. (Srbska nacionalna organizacija), hrvaška fašistična organizacija se imenuje Hanao. Slovenski kapitalisti imajo svoje fašiste z imenom Orjuna. (Organizacija jugoslovanskih nacionalistov). Vse tri nacionalistične (kapitalistične) organizacije so dobro oborožene in vlada jim je z odobrenjem

njihovih pravil dovolila nositi orožje »da čuvajo narod (kapitaliste)«. V kljub vsem nasilstvom, ki so jih že izvršili Orjunci pri nas v Sloveniji in njihovi bratci Srnaovci v Srbiji in Hanaovci na Hrvaškem so Orjunci še vedno državljani s posebnimi privilegijami. To smo videli tudi mi in tudi že parkrat izkoristili. Sedaj med terorjem v rudarskih revirjih se ni mogel nihče svobodno kreniti. Če so hoteli naši sodrugi nemoteno mimo žandarjev, ki so stali na vsaki cesti in za vsakim ogalom, so si morali preskrbeti Orjunske znak in orožniki so jih pustili brez vsega pasirati. Nekateri so jih celo bratsko pozdravljali.

Svoj pravi namen so naši Orjunci pokazali šele sedaj po svojem 9 mesečnem obstoju, ko so mislili, da so že dovolj močni, da bodo uspeli z odprto akcijo proti delavstvu po vzgledu italijanskih fašistov. Zanašali so se na nepripravljenost delavstva in 13. septembra navahali oboroženi z revolverji na ljubljanski delavski dom. Vkljub temu, da so širje sodrugi že dopolne obveslili policijo o nameravanem napadu, ob času napada (ob 8. uri zvečer) ni bilo policije na svojem mestu in je prišla šele potem, ko so bili Orjunci že pretepeni. Četudi smo pozno došlo policijo opozorili, da se med maso, zbrano pred delavskim domom, nahajajo Orjunci, ki so streljali na delavski dom, policija ni hotela (ali pa ni smela) preiskali navzoče napadalce — razbojnike. Pozneje smo pisмено poimensko imenovali napadalce, ali policija jih do danes po 10 dneh ni aretirala. V Trbovljah je pa na podlagi brezpredmetnega sumničenja zaprtih 72 sodrugov, med njimi 12 zato, ker so raznašali letake, katere je pregledalo ljubljansko državno pravdnštvo. Tako naše oblasti v praksi izvajajo »enakopravnost« pred zakonom. Delavski razred je z zakonom o zaščiti države postavljen izven zakona, proletarcu danes zakoni ne dajejo fakično nobenih pravic, ampak mu nalagajo samo dolžnosti. Državne oblasti delavca vkljub jasnim odredbam zakona o zaščiti delavcev ne ščitijo pred protizakonitim izkoriščevanjem s strani kapitalistov in ga naravno ne bodo ščitile niti pred fašisti — Orjunci, ker so ti v službi kapitalistov vsi od kaplana do papeža in vse državne institucije.

Delavski razred se more zanašati le na svojo lastno moč, na svojo lastno pest.

Proti kapitalistom mora delavstvo nastopati enotno v močnih strokovnih in političnih organizacijah, proti orjunskim tolpom pa mora postaviti disciplinirane stotnije »Delavske obrambe«.

Zaporniki imajo navodila. Pomagajte njim, dokler še ni prepozno!

Sodrugi in sodružice!

Vsled nezaslišanega terorja državnih oblasti so vrli rudarji morali prekiniti svojo 2 mesečno barbo. Žrtve tega velikega boja so velike. Nad 150 jih je v zaporu, 600 odpuščenih, nad 1000 poslanih na brezplačen dopust. Čut solidarnosti nam veleva, da moramo pomagati žrtvam tega boja. Zato moramo z največjo požrtvovalnostjo zbirati za odpuščene in zaprte rudarje.

Zakaj izbruhajo stavke?

Vsak dan slišimo o novih stavkah v eni ali drugi stroki. Od stavk v manjših delavnicah, do stavk večjega obsega kakor: kovinarjev v Brodu in Subotici, stavke jadranskih pomorščakov in slovenskih rudarjev in ni še to končano, že prihaja železničarski enodnevni pro-

testni štrajk v Jugoslaviji, štrajki in nemiri v Nemčiji, štrajk 110.000 čeških rudarjev in kralko za tem 380.000 ameriških rudarjev. Vse to pomeni, da je povsod nekaj gnilega v deželi Danski. In zakaj so vse te stavke? Kratek odgovor bi bil: ker kapitalizem ni sposoben,

da vodi in upravlja nacionano gospodarstvo. V narodnem gospodarstvu je nastala pod kapitalistično upravo anarhija in posledica tega so vsa ta velika gibanja delavstva vseh dežel in vseh mogočih strok.

Eden od najbolj važnih činiteljev, kateri obvladuje in vpliva na delavsko gibanje, je stalno naraščanje draginje in s tem tudi naraščanje bede proletarskih mas celega sveta.

Ogromna in vedno naraščajoča višina cen življenjskih potrebščin napravlja vsako zvišanje plač brezpomembno in sili delavce neprestano v boj proti kapitalizmu, ako isti nočejo, da se rapidno zniža nivo njihovega življenja in da pogreznejo sebe in svoje družine v splošno bedo in pomanjkanje.

Vpliv draginje tvori podlago vseh ljudskih bojov, vseh ogromnih stavk, ki so se vršile, ki se vrše in ki se bodo vršile. Draginja je mogočen činitelj, ki potiska velike mase delovnega ljudstva in vse pol- in nezadovoljneže v upor proti kapitalističnemu sistemu, ki jih tlačí in ki ga občutijo tako strašno na lasni koži, v svojem dostojanstvu kot človek in v svojih družinskih vezeh. Beda vzbuja v njih nepotrpežljivost in ogorčenost proti temu sistemu, željo strgati s sebe verige, končati enkrat za vselej s kapitalističnim družabnim redom, ki ne pomenja zanje drugo, kot negotovost in trpljenje.

Naj se mezde že kolikor hočete zvišajo, nikoli ne bodo dosegle cen življenjskih potrebščin na trgu, iz tega pa sledi, da za delavstvo mezдно vprašanje ni akademsko vprašanje, nego vprašanje njegovega obstoja.

Mezдно vprašanje ni danes samo središče diskusij v delavskem gibanju, ono je postalo problem za obstoj kapitalističnega družabnega reda.

V kapitalistični državi obstojala dva razreda, katerih interesi si nasprotujejo. Delavski razred se bori za reševanje problema, jasno izražena v potrebah njegovega vsakdanjega življenja, t. j. v višini njegove mezde, ki mu jo draginja jemlje predno je dobil izplačano mezdo, kapitalistični razred pa skuša delavca prikrajšati v njegovem življenjskem obstoju. To izziva odkriti boj. Razredno zavedni proletarijat je ta boj sprejel, ker se tu gre za biti in ne

biti, ker tu drži draginja mase v stanju neprestanega vrenja in pospešuje mogočnost velikih spontanosti akcij.

Izgovori raznih oportunistov, da se delavstvo mora ozirati na interese (kapitalistične države in da mora svoje zahteve dovesti v sklad z mogočnostjo nacionalnega gospodarstva in potrebami (kapitalistične države, ne morejo priti tukaj v poštev, ker se je pozabilo, da je kapitalistična država izvrševalni organ gospodujočega razreda, ki poskuša postaviti interese kapitalistov v ospredje. Tu se je pozabilo, da vlada gospodujoči razred in da vsi njegovi poskusi in odredbe služijo za vzdrževanje edino-le kapitalističnega sistema.

Državni interesi so torej interesi kapitalistične države, obzir na narodno gospodarstvo, obzir na kapitalistično gospodarstvo. Podrejenost razrednih interesov pod interese naroda pa podrejenost interesov delavstva pod interese kapitalistov.

To je analiza pomena interesov kapitalistične države in njenega nacionalnega gospodarstva.

Kapitalistični državni sistem lahko mobilizira vse orožniške in vojne komandante, ki bodo trobili, da v stavkah ni gospodarskega razloga, nego edino politični vzroki, ta državni sistem lahko zapre in obesi polovico in še več delavstva, ki nastopa z akcijo, ali ta kapitalistični državni sistem naj zapomni:

da razredno zavedne delavske mase razumejo in vedo, da je edina rešitev iz te strašne krize, ki ubija človeštvo, odprava kapitalizma in vzpostavitev socijalističnega družabnega reda.

da razredno zaveden proletarijat celega sveta, kot nosilec socijalne revolucije razume potrebo razrušitve kapitalistične družbe in sprejema akcije mas v vseh oblikah — od miroljubne demonstracije, do boja s stavko, pa tudi do boja z oboroženo silo — kot glaven instrument proletarske emancipacije.

Revolucionarni proletarijat celega sveta v svojem gospodarskem boju ni ma strahu pred ječami in vislicami, on gre po začrtani poti naprej, ker se bori za pravico in ve, da pride čas, ko se bodo ječe in vislice obrnile proti onim, ki so jih in jih še gradijo.

Od julija meseca je Strokovna šola v Mariboru vsak drugi in četrti petek in je prav dobro obiskana. Predavajo sodrugi iz Ljubljane med njimi Marcel Zorga. Ko je izšel zakon o zavarovanju delavcev, je bil prirejen cel ciklus predavanj; kot predavance smo naročili strokovnjake iz meščanskih krogov.

Poleg tega so bili še sestanki, ki so jih sklicevali in obdrževali zaupniki v svojem delokrogu ali med posameznimi kategorijami delavcev, o katerih pa je centrala bila obveščena.

Od prej naštetih shodov, občnih zborov, konferenc in sestankov, je bilo sklicanih od centrale 137, od podružnic pa 19. Referenti so bili vsi delegirani od centrale.

Sestanki in članska zborovanja, ki so jih imele podružnice same, a centrala ni bila o njih obveščena, niso zapopadena v tem številu.

Intervencij, ki jih je vodila centrala ali jim dala inicijativo, je bilo 24.

Poleg teh intervencij je bilo že več manjših izvršenih od posameznih zaupnikov, ki se pa niso registrirale.

Za volitev v disciplinarno komisijo se je povedla akcija in smo vložili listo z mariborsko podružnico »Saveza«, ki je tudi večinoma prodrla. S tem smo praktično pokazali korist enotnosti — enome fronte — preko glav voditeljev »Saveza«, ki so bili zoper to, a so zato ostali v manjšini.

NSZO je sodelovala tudi pri vseh protestnih shodih, ki jih je sklicala »Zveza neodvisnih strokovnih organizacij« zoper smrtno obsodbo rudarja Kerševica, in povsod so nastopili kot govorniki železničarji.

NSZO se je udeležila tudi volitev v bolniško blagajno državne železnice v Zagrebu, kjer je postavila samostojno listo. Tu smo dokazali, da je železničarstvo na naši strani in volitve so bile za nas dobljene. Zbog tega jih je pa vlada pod raznimi izgovori razveljavila.

V notranjem poslovanju je bilo izdanih okrožnic 7; dopisov je bilo sprejetih od podružnic in odposlanih soglasno oprav. zapisnika 107; raznih vlog na oblasti 50. Skupaj 164.

Eden največjih vidnih uspehov NSZO je ustanovitev »Strokovne Borbe«, lista, ki je postal najboljši strokovno glasilo Jugoslavije, ki je začelo izhajati štirikrat na mesec in ki veže vse stroke proletarijata v eno. NSZO se je udeležila ustanovnega občnega zbora »Zveze Rudarskih Delavcev« in nemala zasluga njena je, da je ta »Zveza Rudarskih Delavcev« »Strokovno Borbo« prevzela tudi kot strokovno glasilo in obenem pristopila k »Zvezi Neodvisnih Strokovnih Organizacij«, s čem je bil postavljen temelj za tedensko izdajo lista in za ZNSO.

V svojem prvem letu delovanja je torej NSZO morala posvetiti največjo pažnjo notranji konsolidaciji organizacije, in je na zunaj delovala še dokaj neznačno. Vzrok pa leži še v tem, da razcepjenost železničarjev in njihov pripadnost k mnogim organizacijam ubija in ne rodi polnih uspehov. Zato se je poslednji čas centralni odbor bavil z nacrtom postaviti pred železničarje parolo in jih pozvati, da se strnejo vse organizacije v enotno in splošno in tako postanejo iz malih neznačnih silic velika sila, s katero se bo moralo — hočeš, nočeš — računati.

To začeto delo je naloga bodočega leta.

Živela enotna železničarska organizacija!

Živela razredna zavest železničarjev!

Dol z razcepjenostjo!

Dol z neorganiziranostjo!

Po občini debati se je vzelo to poročilo na znanje. Nato je podal blagajnik s. Baznik blagajniško poročilo. Od 1. julija 1922 do 31. avgusta 1923 je bilo skupnih dohodkov . . . Din 91.092:50, skupnih izdatkov . . . Din 89.043:19.

Stanje blagajne . . . Din 2.050:31.

Iz poročila blagajnika se je videlo, da ima organizacija z izdajanjem lista ogromne stroške in da je v pomanjkanju denarnih sredstev tudi eden glavnih vzrokov, da organizacija že ni na tisti stopinji, kakor bi morala biti. Zato bo treba misliti, da se povišajo prejмки.

Ko je kontrolna komisija podala svoje poročilo, da je pri pregledovanju knjig našla vse v najlepšem redu, se je odboru izrekta odveza.

Razpravljalo se je tudi o spremembi pravil, ker so nekatere podružnice predlagale, da se naj ta pravila spremene v nekaterih točkah. Po vsestranski debati se je sprejela sprememba v §§ 1., 2., 7., 8. in 12. enoglasno. Najvažnejša sprememba je § 1., t. j. sprememba imena: Ker imamo v Sloveniji »Neodvisno Delavsko Stranko Jugoslavije«, člani našo organizacijo pogosto zamenjajo s to stranko, se je sprejela sprememba imena in se organizacija naj imenuje: »Splošna železničarska organizacija Jugoslavije«. To ime bi tudi odgovarjalo stremljenju, da se vse organizacije železničarjev spojijo v eno splošno.

Olede povišanja članarine, kar je prepotrebno, ako se hoče organizacija držati na visku, se je sprejel sledeči predlog:

»Centralnemu odboru NSZO se nalaga, da v ožgled poročila blagajnika izdela vse priprave za povišanje članarine za 100% in isto potem po svoji uvidevnosti izvede.«

Z dnem poviška se bodo tudi nudile članom še posebne ugodnosti, ki se izdelajo s pravilnikom, tako, da bodo člani v organizaciji gledali svojo zaščito v vseh slučajih. Ker kdor hoče kaj imeti, mora tudi nekaj žrtvovati.

Prešlo se je k točki volitev društvenega vodstva in kontrolne komisije. Petčlanska komisija je podnesla kandidatsko listo, ki je bila enoglasno sprejeta.

Izvoljeni so:

V odbor: Jernejčič Franc, sklad. delovodja j. ž.; Sojer Jakob, čuvaj j. ž.; Makuc Ivan, premikač j. ž.; Furlan Gabrijel, bločni ključ. j. ž.; Cepeljnik Franc, strojevodja j. ž.; Berlot Štefan, kovač bakra drž. žel.; Baznik Ivan, pis. pom. j. ž.; Ambrožič Jožef, vlakovodja j. ž.; Makovec Ivan, ključavničar j. ž.; Renčelj Franc, zavirač drž. žel.; Zvagen Peter, prožni del. j. ž.; Zlatnar Peter, zavirač drž. žel.; Ogrin Leopold, ključavničar drž. žel. — Namestniki: Mikec Franc, kretnik j. ž.; Sadl Jakob, nadspredovnik drž. žel.; Bedenk Rudolf, vlakovodja j. ž.; Kocjan Ivan, prož. del. j. ž.; Umek Josip, tranziter drž. žel.; Smrekar Jožef, ključavničar drž. žel.; Juvan Rudolf, kotlar j. ž.; Borštnar Franc, premikač j. ž.; Omerzel Ivan, bločni sluga j. z.; Fifer Rudolf, skl. del. j. ž.; Verbec Jožef, pom. čuvaj j. ž.; Kosec Franc, skl. delavec j. ž.; Eržen Franc, nadkretnik j. ž.

Kontrola: Pušnik Martin, vlakovodja j. ž.; Kregar Jože, nadspredovnik j. ž.; Repanšek Jakob, kotlar drž. žel.; Košir Ivan; Majer Ivan, tesar j. ž. — Namestniki: Jagrič Alojz, strojevodja j. ž.; Terškan Aleksander, skup. vod. koll. j. ž.; Skuk Jakob, zidar j. ž.

Predlagani se izvolijo enoglasno. Ker k točki razno se ni nihče oglasil, zaključil predsednik občni zbor.

Na konstitucijski seji se je odbor konstituiral sledeče:

Predsednik: Makuc Ivan, Prvi podpredsednik: Jernejčič Franc, Drugi podpreds.: Cepeljnik Franc, Zapisnikar: Furlan Gabrijel, Prvi nam. zapisnikarja: Zlatnar Peter, Drugi nam. zapisn.: Ambrožič Jožef, Blagajnik: Baznik Jožef, Prvi nam. blagajnika: Ogrin Leopold, Drugi nam. blagajnika: Makovec Ivan, Odborniki: Sojer, Renčelj, Berlot, Zvagen.

ČLANSKO ZBOROVANJE

podružnice NSZO Spod. šiška se vrši 30. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne v Delavskem Domu.

Dnevni red: Pretres službene pragmatike in protipredlogi.

Sodrugi, udeležite se zborovanja v polnem številu!

I. redni občni zbor N. S. Ž. O. za Slovenijo.

Dne 8. in 9. t. m. se je vršil I. redni občni zbor »Neodv. Strok. Zel. Org. za Slovenijo«. Delegate so poslale po ključu, ki ga določajo pravila podružnice: Ljubljana I. 3 in sicer: ss. Makuca, Mikeca in Ambrožiča. Ljubljana II. 2, ss. Cepeljnik, Terškan. Borovnica 2, s. Geoheli, Kržič. Trbovlje 1, s. Jurjevčič. Maribor 3, ss. Kodrič, Majer, Kittak. Grobelno 1, s. Cretnik. Zalog 2, ss. Skuk, Kuderca. Spodnja šiška 1, s. Smrekar. Občnega zbora se niso udeležili: Jesenice, St. Janžka proga in Rakek.

Po sprejetju dnevnega reda je podal predsednik s. Jernejčič in za njim zapisnikar s. Mozetič poročilo o letnem delovanju organizacije:

Poročilo o delovanju centralnega odbora N. S. Ž. O. od centralnega občnega zbora do danes 8. avgusta 1923.

Ustanovni občni zbor, ki se je vršil 2. julija 1922. je Neodvisno železničarsko organizacijo za Slovenijo poklical v življenje in legaliziral stremljenje sodrugov in železničarjev po resnični strokovni železničarski organizaciji, katero bi vodili železničarji sami.

Da so se že pri ustanovitvi pojavili sovražniki organizacije, je umevno, ker se je s tem zadal udarec vsem tistim številnim sektam železniških organizacij, ki so v prvi vrsti ustanovljene, da pomagajo političnim strankam tiste smeri, h kateri pripadajo voditelji organizacije, do nekakšne veljave in da gotove osebe uveljavijo svojo osebo.

Umevno je tudi, da je centralni odbor kot izvrševalec obenem in ne kakor pri drugih organizacijah, kimatec in poslušalec svojega tajnika, imel dovolj posla voditi organizacijo po pravih razredno-zavednih poteh in vsled izvrševanja lašne službe tuintam ni mogel v celem

obsegu izvršiti, kar si je poslal za zadatak.

Vendar je kljub temu organizacija jela cveteti in se širiti. Dobivala je simpatije med železničarji, ki so neorganizirani, in od drugih so pristopali k naši.

Ker se je po neopravičenem razpustu »Splošne« železničarstvo razpršilo kakor ovce in s tem postalo za boj nesposobno, si je zadala NSZO nalogo zbrati zopet razbito in razcepljeno v eno enoto.

To ni bilo lahko delo, ker se je na razvalinah »Splošne« pojavilo mnogo krivih prerokov, ki so iz razmelane stavbe »Splošne« si gradili udobne gradnje za lasten interes. Vendar je v teku 14 mesecev obstoja NSZO dosegla zadovoljive uspehe. Ustanovilo se je po celi Sloveniji 10 podružnic in 4 vplačevalnice, ki štejejo vse skupaj 2775 članov.

Mnogo krivo je tudi dejstvo, da je toliko odpadlih, ker subkasirji in kasirji pri nekaterih podružnicah premalo posvečujejo svojo pažnjo članom pri pobiranju članarine in tako se zgodi, da član dva meseca zaostane in potem že ne more več plačati ter tako odstopi. Kljub temu so na vseh postajah, kjer imamo podružnice, one najmočnejše od ostalih organizacij.

Od obstoja organizacije NSZO je bilo rednih odborovih sej 44, izvanrednih 14; nesklepčnih sej, ki so se vsled tega izpremenile v posvetovalne, je bilo 6. Skupaj torej 54.

Sestankov je bilo 26, zaupniških konferenc 8, občnih (ustanovnih) zborov 16, shodov (agitacijskih i. dr.) 91, konferenc 15. Skupaj 156.

Referentov je bilo zaposlenih 177.

Ali si že član „Zveze rudarskih delavcev“?

Resna in otročja mezdna politika.

Pod tem naslovom prinaša 35. štev. »Delavca« z dne 30. avgusta t. l. članek pisan od člana »Strokovne komisije za Slovenijo«, kateri je bil 13. avgusta na Jesenicah, da od svoje strani prouči položaj, kateri je nastal na Jesenicah vsled zadnjega meznega gibanja.

Člankar se čudi, kakor da gleda, oziroma je gledal jeseniški odbor na mojo politiko na Jesenicah. Razume se, ako bi bili posamezni odborniki na Jesenicah istega naziranja o mezdni politiki, kakor omenjeni člankar, bi gledali na mojo politiko ito tako kakor omenjeni člankar. Toda, ker so jeseniški odborniki sami delavci, kateri občutijo vso bedo, pod katero trpi danes proletarijat, na lastnih plečih, kakor jaz, ne morejo imeti drugačnega naziranja o mezdni politiki, kakor jaz sam. Ker dejstvo je, da med delavci ni razlike o naziranjih, marveč samo en del delavstva vsled svoje nezavesli še slepo drvi za različni malomeščanskimi in reformističnimi kolovodjami.

Da pa je med reformisti, oziroma Amsterdamski in med nami revolucionarji nepremosljiva načelna in taktična razlika, je čisto jasno, kar je najboljši dokaz, da delavci trumoma zapuščajo v današnji epohi razpadanja kapitalizma po celem svetu Amsterdam in gredo v rdeče strokovne organizacije. Ako bi ne bilo nobene razlike med nami, bi se čisto gotovo, kaj takega ne dogajalo in bi sploh ne postale dve internacionalne organizacije, namreč bi bili lahko vsi skupaj v eni organizaciji in eni internacionalni.

Člankar sicer trdi, da sem jaz izjavil, da moramo ravno v meznem gibanju narazen. Kar je v resnici zelo smešno, če bi bilo to resnično, ter bi bila to resnična otročja mezdna politika. Ali ker lahko trdim, da je to samo zavijanje resnice, prepuščam o tem sodbo na sestanku navzočemu delavstvu. Mogoče, da se najde kje kaki zaslepljenček, kateri bi več verjel pisavi člankarja, kakor pa svojim lastnim ušesom.

Pisec piše dalje tudi o razbitju organizacije češ. Košir čaka samo ugodnega trenutka kdaj nas bo razbil in razcepil. Sicer ne razumem strahu resne pred otročjo politiko, saj delavstvo menda ni tako otročje, da bi slepo drvilo za otroci. Zdaj pa k stvari sami.

Po mnenju pisca je amsterdamska taktika revolucionarna, taktika kalero zastopam jaz, pa otročja. Amsterdamska smer je za resno mezdno politiko, mi smo pa za otročjo. Kakšna je pa ta njihova resna mezdna politika? Ali je mogoče to, da se najprej odloči za stavko, delavstvo pozove naj se nanjo pripravi, potem pa ko se je delavstvo pripravilo, zavlakuje tako dolgo, da je pošla najboljša konjunktura in bojno razpoloženje delavstva vsled dolgega zavlacovanja padlo? Ali je resna mezdna politika v tem, da se stavi pri pogajanjih s strani cen. zastopnikov proti volji delav. zaupnikov kompromisne predloge, s katerimi se potepta stavljenega zaveze, za katerimi se je pred pogajanjmi odločno stalo in zatrjevalo, da se ne odneha niti za las? Za tako resno politiko v meznih gibanjih pa jaz nisem, marveč mi je ljubši otročja, v kateri se požene delavstvo takrat v boj, ko je isto za boj najbolj razpoloženo in konjunktura najboljša. Pa tudi za tako ne, da se proti volji delav. potepta njihove zaveze in istemu hoče usiliti en kompromisni predlog. Člankar je tudi mnenja,

da se da uspešno biti boj v lokalnem obsegu ter smatra obširnejše akcije za eksperiment. Tudi tukaj mi je ljubša otročja politika, ker se ravno danes v dobi ofenzive kapitala kaže, da je samo generalna akcija tisto sredstvo, s katerim se da doseči uspehov. Primer: stranka angleških rudarjev, kalera je skrahirala vsled odpovedi trozveze (rudarjev, železničarjev in kovinarjev). »Ni razloga, da bi se njihovo smer moglo imenovati reformistično.« Jaz pa hočem te razloge jakoj navešiti. Reformist je listi, kateri stoji na stališču, da je treba najprej upostaviti zopet kapitalistično gospodarstvo in potem polom raznih reform zboljšati gnotni položaj delavstva. Pri mezdni razpravi na Jesenicah je izjavil zastopnik strokovne komisije na govor generalnega ravnatelja, da priznava težkoče gospodarske krize, kalera onemogočuje povisek delavskih plač. (Mi priznamo, da je kriza velika, vendar pa se ne more te krize zvaliti na rame samo delavstvu.) Dalje je zastopnik strokovne komisije na prošnjo gospoda generalnega ravnatelja apeliral na delavstvo na javnem shodu naj isto bolj marljivo dela, ker edino na ta način je mogoče podjetju zvišati plače delavstvu. Ali ni to reformizem? Ali ni v tem povedano naj za obnovo kapitalističnega gospodarstva doprineseta žrtve oba razreda in v prvi vrsti proletarski razred? »Alle Klassen müssen Opfer bringen.« Tako pravijo nemški reformisti, katerim prav blizu pa stojijo tudi naši sodruzi tam na desni strani. Takih dokazov Amsterdamskega reformizma vam lahko prinesemo cele koše, ali za danes naj zadostuje samo to.

Jaz pa, ker sem za otročjo mezdno politiko, sem mnenja, da proletarijat ne more prenašati na svojih plečih krize kapitalističnega gospodarstva, ker proletarijat te krize ni povzročil, marveč naj nosi žrtve kapitalizem sam, kateri je to krizo sam povzročil. Proletarijat nima interesov na zopetni upostavitvi kapitalističnega gospodarstva, ker je njegova naloga, da ruši to gospodarstvo in upostavi novo socijalistično gospodarstvo, ker le na ta način se bo otresel kapitalističnega suženjstva.

Člankar opisuje ameriške Gompersove sindikate za reformistične ter trdi, da jih vsled reformizma Amsterdamska internacionala ni hotela sprejeti. Toda stvar izgleda nekoliko drugače. Predvsem je treba vedeti to, da Gompersovi sindikati zanikujejo preuredbo družabnega reda, ter so za kapitalistični družabni sistem. In ravno vsled tega niso hoteli vstopiti v Amsterdamsko internacionalo, ker se ona izjavlja za socijalistični družabni sistem. Razlika med Amsterdamsko internacionalo in med Gompersovimi sindikati pa je faktično samo ta, da prvi samo izvajajo, da so za socijalizem, v praksi pa delajo pron, drugi pa odkrito izjavljajo, da so proti socijalizmu. Kdor je za konsolidacijo kapitalizma je proti socijalizmu, ter meče samo pesek v oči proletarijatu! Kdor je za socijalizem, ne more biti za konsolidacijo kapitalizma! Toliko za danes, sodruzi tam na desni, v drugič ako hočete pa lahko kaj več.

Konečno pa še to, ako vam je na tem, da obdržite vaše organizacije skupaj, tedaj priznajte demokratizem v organizaciji, kakor ga priznate buržuaziji v državi, nikar pa ne izvajajte diktature nad proletarci, ker to vas bo pokopalo. C. K. Jesenice.

določili v členu III. proti naknadnemu vplačilu za ta čas odpadle razlike med 4% in 6% prispevki naenkrat, ali na prošnjo v primernih obrokih, če v poštev prihajajoči člani najkasneje do 31. decembra 1920 z vlogo, naslovljeno na generalno ravnateljstvo, na to pristanejo.

Isto velja tudi za člane iz staleža premikalnega osebja, ki so bili nazadnje o aktivni službi v eni izmed sedanjih službenih edinic v območju obratnega ravnateljstva Dunaj in so izstopili po 1. januarju 1914. Na prošnje, ki se morajo do takih članov ali preostalih po njih najkasneje do 31. decembra 1920 predložiti generalnemu ravnateljstvu, se bodo pokojninski (preskrbovalni) prejemki proti naknadnemu vplačilu po predstojecih določilih nastalih razlik na novo odmerili.

III. člen.

V I. in II. členu omenjenim članom se bo dvoje polnih v premikalni službi prebitih let, za kateri je bil vplačan 6% prispevek, štelo za tri leta in znaša njih pokojnina po osmih števnih letih 35% zadnjih v pokojnino v števnih prejemkov, potem narašča pokojnina v 9. in 10. v števnem letu za 2.5% in nadalje v vsakem v števnem letu za 2% na leto.

Ako pri računanju v premikalni službi prebite dobe preostane manj kot dvoje službenih let, se ta službena doba šteje ravno tako enostavno, kakor se šteje službena doba pri onih članih, ki ne pripadajo strojnemu, vlakosprememu, ozir. premikalnemu osebju, spadajočemu pod ta dodatek.

IV. člen.

Glede v I. členu omenjenih članov iz staleža premikalnega osebja, katerim manjka do 1. julija 1920 največ dvoje let službe za dosego polne pokojnine, ostanje doslej veljavna določila glede prispevka in za odmerjanje pokojnine tudi nadalje v veljavi.

V. člen.

Ta dodatek stopi v veljavo s 1. julijem 1920.

Ta dodatek je bil v seji upravnega sveta dne 24. oktobra 1920 odobren.

Obvestite in poučite o tem dodatku, ki je sedaj uveljavljen tudi za osebje obratnega ravnateljstva Ljubljana, vse v poštev prihajajoče uslužbence dokazno proti vročitvi enega odtisa pričujoče odredbe s pozivom, da je v členu II. navedene prošnje vložiti najkasneje do 31. decembra 1923 obratnemu ravnateljstvu odd. 1/2 v Ljubljani po priloženem vzorcu.

Družba južne železnice.
Obratno ravnateljstvo Ljubljana.
Generalno ravnateljstvo

A/III.

Dunaj.

Izjavljam, da sem pripravljen plačati v pokojninski sklad za sluge v dodatku XVI. B člen II. k pravilom pokojninskega zavoda za sluge označeni 6 odstotni prispevek naenkrat* — v obrokih* proti priznanju v tem členu navedenih udobnosti.

... dne ... 192
Ime: ...
Službeni značaj: ...
Videl ... se nahaja (se je nahajal) od ... 19 ... do ...
... 19 ... v premikalni službi.
... dne ... 19
Podpis načelnika:

V poštev pridejo samo uslužbenci, ki se nahajajo ali so se nahajali že pred 1. julijem 1920, toda največ od 1. januarja 1914 dalje v premikalni službi. Za ostale uslužbence pri premikalni službi se uveljavi ta dodatek avtomatično.

Potrebno število odtisov označene odredbe je zahtevati s službenim listkom od personalnega oddelka obratnega ravnateljstva Ljubljana.

Ljubljana, dne 9. avgusta 1923.
Ravnatelj:
Ing. Šega s. r.

* Neprimerno črtajte.

Za ujedinenje kovinarjev.

Debata: S. Maly iz Kamnika povdarja brezsmiselnost jeseniškega kongresa, ki se je zaključil brez volitev novega odbora. Ker se to ni zgodilo in centralni odbor ni izvršil organizatorično edinstvo je treba zlomiti birokracijo okrog ODK. Do ujedinenja priti mora, če ne z voljo strokovnih vodij, pa proti njihovi volji in preko njih.

S. Hlebec: Na žalost do sedaj še ni prišlo iz gotovih tehlnih vzrokov do ujedinenja. Prišlo pa bode, če bode proletarijat razredno zaveden (revolucionaren). Brez enote in sloge je vsako mezdno gibanje kovinarjev nemogoče, ker ako štrajkajo kovinarji v Ljubljani, a delajo oni na Jesenicah, v Rušah ali kje drugje, je tako gibanje že v naprej obsojeno na propad. In ne samo kovinarji, tudi vse ostale stroke se morajo združiti v močno enoto. Partijalna gibanja propadajo, izvršiti moramo vse priprave, da bomo mogli voditi generalne akcije.

Vstopi g. Golmajer, tajnik ODK v Ljubljani, da izroči pismeno izjavo. Navzoči delegati ga pozovejo, da ostane na konferenci, kar Golmajer odkloni, sklicujoč se na izjavo, ki se glasi:

Zvezi neodvisnih kovinarjev za Slovenijo
v Ljubljani.

Cenjeni sodruzi!

Na Vaše vabilo z dne 1. julija 1923 je centralni odbor na svoji XV. seji dne 4. avgusta sklenil Vam naslednje sporočili:

Na podlagi sklepa internacionalne seje kovinarjev v Zagrebu, je naša organizacija započela široko akcijo za ujedinenje vseh kovinarjev Jugoslavije. K tej akciji je bila prilegnjena tudi Vaša beograjska centrala (Savez RMI i OJ).

Na podlagi sklepa plenuma GRS, čigar sestavni del je tudi naša organizacija, bo pa odslej vodila akcijo za ujedinenje ta naša vrhovna inštanca.

Opozarjamo Vas, da je ta sklep odobraval tudi Vaša vrhovna inštanca CRSOJ v 59. številki Organizovanega radnika z dne 29. julija 1923.

Mi služimo ideji zedinjenja s tem, da zblizujemo duhove, v kolikor nam tega ne otežkujejo vedni napadi z Vaše strani. In priporočamo tudi Vam, da tudi Vi delujete na isti način, kajti zblizvanje duhov je prvi korak k zedinjenju.

S sodružnim pozdravom

Centralno tajništvo osrednjega društva kovinarjev v Ljubljani.

S. Hlebec nadaljuje: Sodruzi! Iz te izjave je razvidno, kako dela ODK za ujedinenje. Pravijo, da je prvi korak k ujedinenju »zblizvanje duhov«. Sodruzi, mi pa nimamo časa govoriti o raznih duhovih, ki bi nas ujedini, ker ako bomo čakali na zblizvanje duhov, ki jih predlagajo »reformisti«, ne bo nikoli enotne fronte proletarijata in organizatorične enote. Mi smo se tu snidli, da napravimo enkrat konec tej podlosti in udejsavimo enotno organizacijsko fronto ter da skličemo kongres kovinarjev, ne pa da zblizujemo duhove. Med masami ni razdvojenosti, kregajo se samo voditelji.

S. Košir iz Jesenic: Do ujedinenja bo prišlo med proletarijatom samim. Nato pojasnuje položaj na Jesenicah. O podrobnostih smo že pisali in naj si sodruzi prečitajo prejšnje številke »Borbe«. Jeseniški kovinarji se zavedajo kak hud udarec so dobili od KID po za slugi Svetka in Golmajerja, ki sta generalnemu ravnateljstvu pritrjevala, da na sezona za delo in da je brezsmiselno v tem času stopiti v akcijo. Da bi se kovinarje še bolj omamilo in jim dokazalo, da res ni dela, je generalni ravnatelj dal ugasniti vse Martinove peči. Pogajanja je ODK zaključila brez uspeha. Na sestanku 17. junija je delavstvo izvolilo svoje zaupnike, ki so dosegli 20% poviška.

Važno za premikalno osebje.

Službeni list obratnega ravnateljstva južne železnice v Ljubljani, letnik V., št. 33 od 18. 8. 1923, objavlja XII. A-dodatek k pravilom pokojninskega zavoda za sluge Družbe južne železnice od 1. julija 1899. Dodatek se glasi:

I. člen.

V staležu obratnega ravnateljstva Dunaj nahajajoče se premikalno osebje (premikalni nadziratelji, premikalni pazniki, premikaci, premikači, pripravniki) morajo od 1. julija 1920 dalje plačevati 5% tekoči prispevek, plačljiv v meseč-

nih obrokih, od prejemkov, ki pridejo po pravilih za prispevanje v poštev. Zato se pa dvoje polnih v premikalni službi od 1. julija 1920 prebitih let po naslednjih določilih šteje za tri leta.

II. člen.

V I. členu omenjenim članom, ki so bili že pred 1. julijem 1920 zaposleni v premikalni službi, se vračuna celotna pred tem časom v pokojninskem zavodu za sluge v premikalni službi prebita doba, toda največ od 1. januarja 1914 dalje. To vračunanje se vrši po

Plačaj takoj članarino svoji strokovni organizaciji!

Sodrugil Zdi se, da se razven Jesenic in Kamnika drugi kovinarji ne zanimajo za ujedinjenje, ker vzlic vabilu niso navzoči. Podružnice Sava, Javornik, Dobrava zahtevajo sklicanje kongresa s točko: ujedinjenje. Ujedinjenje od zgoraj ne bo več prišlo, napravile ga bodo mase same.

Govoril je še s. Bester iz Kamnika. Govori o slučaju, ko je kamniški odvetnik lahko zastopal neko zadevo, medtem ko ODK tega ni hotelo storiti.

Trobenjača (socialpatrijot) govori o anarhosindikalizmu, a ne o ujedinjenju kovinarjev. Zel je buren ugovor od strani delegatov.

S. Zorga vzame zaključno besedo. Iz poročila in debat je razvidno, da so reformistične organizacije v sklopu

Strokovne komisije v Sloveniji in GRSJ izdajalske organizacije. Nezasvisne strokovne organizacije so za enotne strokovne organizacije. Mi sovražimo cepitev, ker je v škodo proletarijatu. Mi vemo: bodočnost strokovnih organizacij je naša. Amsterdami se tega zavemo in hočejo pravočasno, v interesu meščanstva cepiti strokovno gibanje. Mi moramo nastopiti proti temu, ker hočemo za vsako ceno, da vzdržimo bojno sposobnost organizirane mase. Kongres naj izda oklic na kovinarski proletarijat Jugoslavije.

Konferenca sklene, da se skliče na dan 13., 14. in 15. oktobra t. l. v Ljubljani ob 9. uri zjutraj v Delavskem domu, Karla Marksa trg 2, konferenca ujedinjenja.

(Dalje sledi.)

Proletarski mladini na Vrhniki.

Županstvo občine na Vrhniki je dne 8. septembra 1923 sklicalo sejo, na kateri se je imelo rešiti velevažno vprašanje obrtno-nadaljevalne šole.

Na sejo je županstvo povabilo vse načelnike občinskih klubov, razne veleposesnike, predsednika vrhniške obrtne zadruge in enega člana trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. Slednja dva gospoda se seje nista udeležila že radi tega ne, da jima kot zastopnika ustanov, ki imajo po zakonu dolžnost skrbeli za izobrazbene namene svojih pripadnikov, ni treba zagovarjati potrebo šole.

Posebno čudno se vedno in povsod odlikuje g. predsednik vrhniške obrtne zadruge, v izvajanju svojih dolžnosti kot učni gospodar posebej, in kot vrhovni član zadruge v splošnem.

Sodrugaj vajenci! Iz povabila in udeležbe vidite, kateri ljudje odločujejo o vaši stanovski usodi. Razen načelnika kluba socialistične stranke, se ni nihče resno zavzel za vaše izobrazbene koristi.

Ker je imela seja rešiti vprašanje denarnih sredstev za nadaljevanje poduka in bi glasom proračuna primanjkovalo nekaj okrog 1.500 dinarjev, so se gospodje obrtniki protivili temu kritju iz sredstev zadruge ter naglašali naj se uvede šolnina v breme vaših staršev. Naredili so tudi proračun, da gube tedensko do 40 delavnih ur, če puste vajence k poduku med delovnim časom. Celo tako drzno so se gospodje izjavili, da jim vajenec ne doprinaša od šole nobenih koristi.

Vsi li vaši zagovorniki, katerim morate Irdo delati po 12 do 14 ur na dan, veliko je izmed vas, ki vas vpregajo v poljska in razna druga domača dela, namesto da vršite zgolj stanovska opravila — vsi li so po večini ploskali ali pa navdušeno odobravajo socialno pravične resolucije V. katoliškega shoda v Ljubljani, z njeno božjo previdnosljo navdahnjeno vsebino: »Delaj in molči, ker tako je božja volja«.

Da se boste znali tudi vi ravhati in da opozorimo to gospodo, ki gazi svoje svoje lastne paragrafe, za brezmejno vaše duševno in telesno izkoriščanje, ki jim nosi dobiček, katerega ustvarja vaš trud povemo, da je dolžnost zadruge varovati in skrbeti za povzdigo stanovske časti in izobrazbo svojih pripadnikov (vajencev).

Zadruge imajo torej dolžnost, da

skrbe za poduk, na način, da ustanavljajo obrtno nadaljevalne šole, ali vsaj iste podpirajo, katere že obstoje. Skrbeti morajo, da združnim pripadnikom učni gospodarji dovolje potreben čas za obisk šole, in razumljivo je, da vajenec po 14 urnem delu v delavnici postane duševno utrujen in nesposoben za poduk. Zato je v humanitarnih dolžnostih zadruge tudi jasno in razumljivo, da je poduk urediti med delovnim časom, ker končno šolski poduk spada tudi med učne dolžnosti gospodarja in učna pogodba se sploh ne sme sestaviti tako, da se bo učno razmerje vršilo v nočnih urah.

Poduk se mora vršiti med delovnim časom, neoziraje se na to, koliko delovnih ur gospodom koncem tedna zmanjka, ker glasom obrtnega reda se ne sprejme vajenca za to, da nadomešča pomočnika, kakor se danes povsod godi, ampak da se vsestransko v svojem poklicu usposobi za dobrega pomočnika.

Godi se tudi, da se gospodje obrtniki protivijo izstavljeni potrdila o končani učni dobi, z namenom da zadržujejo vajence brez najemnine za delo, ki ga poslej opravljajo, podaljšujejo učni čas brez zaslišanja kompetentnih ustanov (strokovne obrtne šole itd.) in to celo za več nego pol leta, kar je sploh nedopustno in nezakonito.

Uporabljajo vajence za žaganje drv, opravljat poljska in druga domača dela. Zahtevajo od njih staršev plačevanje prispevkov po zakonu za zavarovanje delavcev in nešleto drugih krivic in nezakonitosti.

Vse te krivice so prozile zakonite in se ne smejo več goditi.

Obrtna zadruga na Vrhniki se za to ne meni, in ne briga, ker njen gospod predsednik s temi čednostmi prednjači vsem ostalim učnim gospodarjem.

Zato sodrugaj vajenci in tudi pomočniki, kateri ste enako prizadeti, razmišljajte o vašem proletarskem položaju sami, in oklenite se vaše stanovske organizacije v skupni črli z ostalim razredno zavednim proletarijatom Jugoslavije, za odpravo izkoriščanja človeka nad človekom, ker vsak dobiček, ki ga kujeje od vašega dela, je vzrastel iz truda in znoja, je vaša last in ne monopol kapitalizma.

Vstopajte v neodvisne strokovne organizacije!

Čitajte in širite »Strokovno Borbo«!

Učna doba za vajence.

Ministrstvo trgovine in industrije oddelek v Ljubljani je s svojim odlokom z dne 29. januarja 1923 št. 464/23 izdalo vsled intervencije inšpekcije dela navodila glede učnih pogodb.

1. Po teželi ne priglašajo obrtniki mojstri svojih vajencev pristojnim obrtnim zadrugam, odnosno občinskim uradom in brez pismenih učnih pogodb, katere bi imele obrtne zadruge, odnosno občinski uradi po vpisu v zavedni protokol potrditi.

2. Kakor vsaka pogodba, imajo biti tudi pismene učne pogodbe povsem točne in jasne ter imajo vsebovati one važne pogoje, ki so navedeni v odstavku 3., § 99. obrtnega reda, da ne nastanejo naknadno spori, pritožbe o izkoriščanju. Velike važnosti in nujno potrebno, da so pismene učne pogodbe

faktilčno do skrajnosti detajlirane v smislu predpisov in sicer točni podatki o mojstru, vajencu in vajenčevih starših (varuhu, zastopniku) in navedba zakonitih dolžnosti vajenca in mojstra, tako da je še čim bolj potrebno, da učna pogodba točno precizira učno dobo z navedbo datuma, s katerim dnevom pričanja in s katerim dnevom konča učna doba. Ako učna doba ni točno določena, izrabljajo mojstri neetočnost pogodbe ter zavlačujejo oprostitve vajencev. Zato se opozarja na zgoraj citirani odlok in se je odredilo sledeče:

1. Učne pogodbe je sklepati samo pismeno. Za obvezno je smatrati tiskovino »Učna pogodba«, ki jo je izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani, ali pa vzorce, ki imajo isto besedilo, kot zgoraj omenjena tiskovina.

2. Glede dopustnosti podaljšanja učne dobe velja sledeče: Za podaljšanje učne dobe vajencev so samo obrtne oblasti (okrajna glavarstva, odnosno mestni magistrati) po prehodni ovadbi in na predlog posameznih vodstev obrtno-nadaljevalnih šol kompetentne in to na podlagi § 99. b, odstavek 5. obrtnega reda. Obrtne zadruge in tovarne za tako podaljšanje niso kompetentne ter morajo tudi obrtne oblasti tako podaljšanje izvršiti samo pred potekom nerealne učne dobe.

Dopisi.

Iz rudarske sužnosti.

Zagorje: Javnosti je že gotovo znano, v kaki mizeriji, da živimo mi, rudarski upokojeenci. Sedaj so se pa gospodje vladnih jasli pomenili, da nam precej dobro gre, čeprav bi odvezli in prepovedali nadaljno izplačevanje pokojninske draginjske doklade in pustili samo tihi sramotni »vbo-gajme, tistih borih 8—16 kron, ki še ne zadostujejo za vžigalice. In res smo dobili nekake enostavne odredbe dne 1. 6. 1923, da se nam ukinja nadaljno izplačevanje pokojninske draginjske doklade. Tako so gospodje pogruntali neko novo sredstvo za pokončavanje bede rudarskih upokojeencev. Dandanes ni, da bi imel in prejemal katerikoli denar, se mora napraviti povsod razlika in po mnenju »vladajočih« treba tudi tui Delavec, ki je dovršil svoje zemeljsko poslanstvo in nagromadil neizmerno »profita«, mora navsezadnje zadnje dneve svojega življenja krepiti gladi in boleznii, če tudi za platom! Nihče se ne meni zanj, ki je nekdanj trpel in se znojil v potu svojega obraza in prenašal vse vrste šikan za svoje trpljenje pri dviganju naravnih bogastev gori pod svod, se ga krajkmalo pozabi, ne da bi se mu preskrbelo za tistih par dni, ki jih še preživlja kot v omotici, nekoliko boljše življenje za plačilo, ker jim je bil kot poslušno orodje za vsvarjanje neizmernih profitov, ne da bi se lastil svojih pravic in deleža pri izkupičku. Delavec, ki je pustil svoj kapital pri produkciji, t. j. svoje najdražje, kar ima — svojo moč, silo in zdravje, se ga nazadnje pozabi kot kakega pritepenca ali kakega nebodigatreba. Ko ni več sposoben za delo, ki ga je prej vršil, listo težko delo, ki pristojta samo stroju, ga milosno obdarijo z miloščino, »vbo-gajme«, ki se ji pravi 8—16 kronska pokojnina v papirju in ga poženejo: idi kamor ti drago. Jasno je, da z odredbami ne boste zadostili našim potrebam, in ker je treba pri tem zopet iskati pomoči v skupnosti, se bomo organizirali, da potom organizacije povemo in udeležimo naše zahteve. — Gospodje okrog »Pokrajinskega pokojninskega zavoda«, zganite se! Ali se tako držite odredb, ki se glase: Po citirani naredbi smemo namreč priznati doklade k rentam samo tedaj, ako mesečni dohodki ne prese-gajo zneska po Din 275.—? Sodrugaj, upokojeenci! Vprašanje rešitve našega vprašanja je ležeče na nas, zato s pogumom v organizacijo, kjer je razumevanje našega vprašanja in kjer smo v tem vprašanju in boju podprti. Doli z odredbami, ki ogrožajo našo eksistenco in nam jemljejo naš kruh! Zivela skupna borba! Zivela Zveza Rudarskih Delavcev! — Rudarski vpokojeenci iz Zagorja.

Živilski delavci.

Na shodu pekovskih pomočnikov, ki se je vršil dne 16. septembra ob 10. uri dopoldne v Delavskem domu, je bila sprejeta resolucija za ujedinjenje vseh živilskih delavcev v Jugoslaviji.

V tej resoluciji se daje mandat Neodvisnemu sindikatu v Zagrebu, da on prevzame inicijativo za sklicanje predkonference, ki se ima držiti tekom šestih tednov v Zagrebu. Ta predkonferenca naj pripravi vse za bodoči kongres in naj skliče vse posamezne centrale skupaj, da se razgovorimo, kako priti in na kakšni podlagi se nam bo mogoče ujediniti.

Če površno pogledamo sedanji položaj in boje v naši živilski stroki, vidimo, da niti ena pokrajina ni mogla ničesar drugega doseči, kakor to, da so se vršili posamezni mezdni boji, ki so se pa večinoma izjalovili. O nočnemu delu ni niti govora, to so popolnoma

Dosamezni mojstri, in tudi za tovarne velja isto, ki so za uspešno dovršitev učne dobe svojih vajencev odgovorni, imajo torej vzdrževati z vodstvom obrtno-nadaljevalne šole potreben stik in pri opaženi malomarnosti v obisku šole itd. potom šolskega vodstva preskrbeli podaljšanje učne dobe pri pristojni oblasti.

Okrajna glavarstva in mesini magistrati bodo vse pritožbe in ovadbe predmetnih preslopkov natančno preiskali in krivce občutno kaznovali.

pustili v miru. Kar nam je dala buržazija leta 1919/20, vidimo da je sedaj vzela nazaj, ne da bi se pri tem postavila kaka centrala v boj za to važno točko, ki je življenjskega pomena za pekovske pomočnike. Vidimo tudi, da stavlja posamezne centrale o tej važni točki odpravo nočnega dela vsaka svoje zahteve. Ze pri tem se vidi, kako potrebno je, da bi prišli enkrat do ujedinjenja, ker bi potem lahko postavili za celo državo ene in iste zahteve in bi bila potem skupna in enotna akcija, veliko uspešnejša, ako bi jo vodil enoten savez, ki bi imel pregled čez vse pokrajine. Vidimo, da so se vodile na primer stavke od Osrednjega društva živilskih delavcev v Ljubljani, v Celju in Mariboru, pa so propadle. Propadle so zato, ker niso imeli za seboj niti svojih, v Osrednjem društvu včlanjenih članov. Mi vemo, da se niso zainteresirali za stavko v Mariboru niti sodrugaj v južnih krajih, niti v Ljubljani, vemo še celo, da je bilo na shodu pekov rečeno od vodstva: kaj bodo naredili, ki ne znajo voditi in gredo slavkali; le pustimo jih; če bi bili oni pametni, bi vzeli liste procente, ki so jih mojstri ponujali, pa bi bilo dobro. Vse to je treba videti, da smo nezmožni vsake akcije, ki ni centralistično organizirana in enotna v celi državi, tako da imamo enoten pokret in enotno vodstvo.

Zato kličemo: Vsi na delo za ujedinjenje živilskih delavcev in delavk v Jugoslaviji!

Zivel savez živilskih delavcev in delavk Jugoslavije.

Vsi v organizacijo!

Maribor. Člani N. S. Ž. O. so nabrali 854 Din za s. Urbančiča, ki se je pri delu vsled onemoglosti zgrudil in kakor je zdravnik konstatiral, vsled gladi. Denar se je izročil njegovi ženi. — Pokrajinski akcijski odbor je za odpuščene železničarje v mariborski delavnici daroval 1000 Din.

Vsak zavedni proletarec mora biti naročnik »Strokovne Borbe«.

Mile Klopčič:

Udar na udar.

Mi kujemo udar na udar.

In sleherni udar — pozdrav, pozdrav bodočnosti daljav.

da zruši se nam moč okov,
Mi kujemo že dan za dnem,
da se rodi nam človek nov.

Mi kujemo udar na udar,
od jutra do teme — vsikdar,
da se rodi svobode žar.

Mi kujemo že dan za dnem...
Noč se dani in bliža dan,
ko se zbudi prolet - titan.

Mi kujemo udar na udar.
In sleherni udar — vihar,
da se rodi prolet - vladar!

Popravek. V zadnji številki »Strokovne Borbe« (št. 37) se je urinila pomoča v članku »Poslano iz Zagorja«. Mesto Marija Ule, se mora pravilno glasiti Frančiška Ule.

Lastnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo.

Odgovorni urednik: Pavlič Hinko.

Tisk tiskarne »Mercur« v Ljubljani.